

LOs Kunskapssystem 2015

(2014-11-14)

Innehåll

LOs Kunskapssystem 2015	5
Praktisk information	6
Vart vänder du dig med frågor?.....	6
Praktiskt om anmälningar	6
Kallelser och resor.....	6
Barnomsorg under facklig utbildning.....	6
Återbud	6
Om du blir sjuk.....	7
Genomförande	7
Externatkurser	7
Den fackliga utbildningen är en del av folkbildningen.....	7
Vår pedagogiska idé.....	8
Kunskapssystemet - en överblick.....	9
Ideologi, ledarskap och organisation	10
Insikter.....	10
Ledarskap	13
Organisera mera	14
Det svåra samtalet.....	15
Bemanningsfrågan.....	16
Arbetsrätt och förhandling.....	17
MBL och arbetsmiljö i förhandlingsarbetet.....	17
Grundläggande förhandlingsteknik.....	18
Kvalificerad förhandlingsteknik	19
Arbetsrätt 1	20
Arbetsrätt 2	21
Arbetsrätt 3	22
Arbetsrätt steg 1, 2, 3 sammanhållen kurs.....	23
Information och opinion	24
Att informera och agitera	24
Retorik.....	25
Politik	26
Välfärd och full sysselsättning	26
Ekonomi och bolagsstyrelse	27

Fackligt arbete i företagets styrelse 1 (FAFS 1).....	28
Fackligt arbete i företagets styrelse 2 (FAFS 2).....	29
Fackligt arbete i företagets styrelse 3 (FAFS 3).....	30
Europeiska företagsråd 1 (EWC 1)	31
Europeiska företagsråd 2 (EWC 2)	32
Koncernkurs inom LO/PTK-området	33
Temadagar Bolagsstyrelse.....	34
Pedagogik	35
Vuxnas lärande, en fördjupningsutbildning för handledare	35
Fördjupad handledarutbildning.....	36
Arbetsmiljö	37
Vidareutbildning för skyddsombud 1.....	38
Vidareutbildning för skyddsombud 2.....	40
Regionala skyddsombud.....	41
Kurs för huvudskyddsombud 1	42
Kurs för huvudskyddsombud 2	43
Arbetsanpassning och rehabilitering	44
Fysiska och psykiska belastningsfaktorer	45
Hot och våld i arbetslivet.....	46
Utredningskurs arbetsmiljö.....	47
Kemiska hälsorisker.....	48
Säkerhetskultur.....	49
Arbetsmiljöprojekt.....	50
Ung-utbildningar.....	51
Lär dig mer om facket!	51
Om facket	51
Om samhället.....	51
Om global rättvisa.....	52
Om främlingsfientlighet	52
Om försäkringar	52
LO-Ung funktionsutbildningar	53
Skolinformatörsutbildning.....	53
Ungdomsansvarigutbildning.....	53
Övriga kurser	55

Boken på arbetsplatsen.....	55
Tvärfacklig bokombudsutbildning.....	55
Bilagor	56
Planeringsverktyget (se separat bilaga)	56
Anmälan till vidareutbildning i arbetsmiljö (se separat bilaga)	56

LOs Kunskapssystem 2015

DEN HÄR KURSKATALOGEN berättar om LOs folkhögskola Runös kurser som de erbjuder tillsammans med LO och förbunden i centralt anordnade utbildningar.

Den fackliga utbildningen behövs för att visa på fackets roll och för att stärka den ideologiska samhörigheten. Det blir allt viktigare när arbetslivet förändras i snabb takt och blir mer internationaliserat.

Utbildningarna ger överblick och fördjupning, de anpassas och utvecklas när omvärlden förändras.

Syftet med utbildningarna är att ge förtroendevalda och funktionärer de verktyg de behöver och önskar i ett fackligt arbete som ständigt förändras.

Här finner du de utbildningar som just nu erbjuds i Kunskapssystemet. De bedrivs både som internat med övernattningar eller som externat då man åker till kurserna hemifrån varje dag.

Under året kan det bli förändringar, som ändrade datum och andra uppdateringar. På LOs hemsida www.lo.se/studier finns den senaste informationen.

Du kan även hitta Runö och LOs centrala kurser, förbundskurser eller LO-distriktens kurser på www.fackligutbildning.se.

Praktisk information

I LOs FOLKHÖGSKOLA RUNÖS, LOs och FÖRBUNDENS gemensamma kunskapssystem finns ett utbud som syftar till att stärka och utveckla dig som förtroendevald.

Det finns en utbildning för nästan varje förtroendeuppdrag. Om det är ditt första fackliga uppdrag erbjuder din avdelning eller ditt förbund grundläggande utbildning. Det gäller också för de uppdrag som kräver att man kan sitt kollektivavtal, lönefrågor eller den egna organisationen.

Som påbyggnad finns sedan de utbildningar som beskrivs i den här kurskatalogen. Den som bäst kan vägleda dig att hitta rätt utbildning är din studieorganisatör som finns på din arbetsplats eller på din avdelning.

Vart vänder du dig med frågor?

Vänd dig till din förbundsavdelning eller till ditt förbund när du har frågor om innehåll eller andra praktiska funderingar om utbildningarna.

Praktiskt om anmälningar

Den som vill anmäla sig till utbildningar inom det gemensamma Kunskapssystemet gör det hos sitt eget förbund. Ta kontakt med din förbundsavdelning, de vet hur du ska göra. Sista ansökningsdag som anges i den här katalogen är gemensam för alla LO-förbund.

När du deltar i LOs Folkhögskola Runö och LOs kurser ersätts du antingen enligt förtroendemannalagen, då har du lön från din arbetsgivare under kurstiden, eller också med skattepliktigt utbildningsarvode från ditt förbund. Kontakta ditt förbund för att ta reda på vad som gäller för den kurs som du söker till.

Ditt förbund eller din arbetsgivare betalar eventuell avgift som är kostnaden för i kost, logi och resor. Kolla med ditt förbund vad som gäller för respektive kurs. Om du är skyddsombud, regionalt skyddsombud, eller huvudskyddsombud, finansieras de olika vidareutbildningar som finns inom arbetsmiljöområdet i denna katalog genom en gemensam fond som LO och Svenskt Näringsliv har skapat. Arbetsgivaren betalar dock lönen under utbildningstiden.

Kallelser och resor

LOs folkhögskola Runö kommer att skicka en kallelse till dig, när det närmar sig kursstart. Du kan räkna med att få en kallelse fem till sex veckor innan kursstart. Du ska då slutligen bekräfta att du kommer att delta på kursen, samtidigt som eventuella resor bokas i samråd med dig. Resekostnaden ingår i avgiften.

Barnomsorg under facklig utbildning

När du deltar på kurs på LOs folkhögskola Runö kan du ta med dig dina barn över 3 år. LO svarar för barnens kost, logi, resekostnader samt kostnader för barnomsorg. Kontakta Runö.

Om barnen stannar hemma men du får extra kostnader för barnomsorg för att du är på kurs så har LO rekommenderat förbundet att ersätta dessa kostnader.

Återbud

När du blivit antagen till utbildningen är det ett viktigt åtagande som både du och ditt förbund gjort. Förbundet och du har valt att satsa både tid och pengar i den personliga utveckling som facklig utbildning ger. Vet du redan när du får kallelsen att du inte kan delta helt och fullt i utbildningen, så är det ofta bättre att helt avstå. Ett tidigt återbud ger möjlighet för någon annan att delta. Ett senare

Återbud än fyra veckor innan kursstart innebär att ditt förbund eller din avdelning får betala en avbokningsavgift eller hela avgiften.

Du behöver ordna så att du kan vara ostörd under kurstiden. Förbered dina arbetskamrater, så att de kan klara sig utan din medverkan till exempel genom att kalla in ersättare. Om det är en externatkurs du ska gå är det viktigt att till exempel lösa lämning och hämtning av barn så att du slipper missa delar av kursen.

Om du blir sjuk

Om du blir sjuk under kurstiden ska du avbryta studieledigheten och öåtergå i tjänst. Det blir då arbetsgivaren som ska betala sjuklön och det är därför mycket viktigt att man alltid ringer till sin arbetsgivare och sjukanmäler sig.

Blir du sjuk, så du inte kan gå kursen, måste du omedelbart anmäla detta till LOs kursadministration på Runö (08-555 380 00), oavsett var i landet kursen genomförs.

Genomförande

Internatkurserna genomförs för det mesta på LOs folkhögskola Runö, som ligger i Åkersberga utanför Stockholm. Det finns även exempel på internatkurser på andra platser i landet, till exempel Medlefors folkhögskola i Skellefteå, eller Backagården i Höör. Lärare från Runö leder många gånger de externatkurser som genomförs ute i landet, även om andra folkhögskollärare eller fackliga handledare också förekommer på de centrala kurserna. De kurser för skyddsombud, som genomförs i externatform, hålls vanligtvis av LOs Centrala handledarlag för arbetsmiljöutbildningar.

Externatkurser

Med externatkurs menas att kursen genomförs på öhemorten, det vill säga att man inte övernattar, utan bor hemma. Det här är en möjlighet för dem som har svårt att vara hemifrån. Därför är också upptagningsområdet begränsat till närområdet till kursorten/platsen. Man måste alltså ha en rimlig restid till och från kursen varje dag, annars bör man välja en internatkurs.

Alla externatkurser genomförs av lärare som är knutna till LOs folkhögskola Runö på något sätt. Det garanterar nivån och kvalitén i kursen. Det är också LOs folkhögskola Runö som kommer att skicka kallelsen till dig, när det närmar sig kursstart.

Läs mer om LOs folkhögskola Runö på hemsidan: <http://www.runo.se>

(Telefon: 08-555 380 00).

För mer information kontakta ditt förbund.

Den fackliga utbildningen är en del av folkbildningen

Folkbildningen har med sina folkhögskolor och studieförbund en lång tradition i det svenska samhället. Inom folkbildningen genomförs bildningsverksamhet som kompletterar det offentliga utbildningssystemet med grundskola, gymnasium, vuxenutbildning men också verksamhet direkt baserad på våra folkrörelser och enskilda individers önskemål och behov.

Folkbildningen som är öfri och frivillig är en ofta förekommande beskrivning som understryker att studier inom folkbildningen inte till sitt innehåll och karaktär är styrda av läroplaner och betygssystem på samma sätt som den kommunala skolan. Frivilligheten pekar på att bildningsverksamheten utgår från organisationers och individers egna strävanden och behov.

Folkbildningen har i över hundra år varit de svenska folkrörelsernas verktyg för bildning. Rörelserna är huvudmän för folkhögskolor och studieförbund för att kunna bilda sina medlemmar att företräda sig själva och organisationen i det demokratiska samhället.

Inom arbetarrörelsen finns på olika håll i landet folkhögskolor där arbetarrörelsens organisationer är huvudmän samt vårt studieförbund ABF.

Folkbildningen finansieras till väsentliga delar av bidrag från stat, landsting och kommun.

Därför är folkbildningens förutsättningar ändå beroende av politiska beslut på samtliga nivåer.

Statsbidragen fördelas genom Folkbildningsrådet som är en organisation för folkbildningsaktörerna som också har en myndighetsroll.

Statsbidragen fördelas till folkhögskolor och studieförbund förutsatt att de lever upp till de regler som rådet sätter upp. Dessa regler har sin utgångspunkt i statens syften med stödet till folkbildningen som fastställts av riksdagen.

Dessa syften är:

- Att stödja verksamhet som stärker och utvecklar demokratin.
- Att bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån.
- Att bredda intresset för och deltagandet i kulturlivet.

Kurserna i LOs Kunskapssystem omfattas med undantag för Arbetsmiljö-utbildningarna* av stödet till folkbildningen.

Det innebär att du som deltagare går en folkhögskolekurs men också att kurserna planerats på ett särskilt sätt för att leva upp till syftena ovan.

*Arbetsmiljökurserna rymms naturligtvis väl inom ramen för folkbildningens syften. Pedagogik och metoder är förstås desamma som i de övriga kurserna men de finansieras genom ett kollektivavtal mellan LO och Svenskt Näringsliv.

Vår pedagogiska idé

Genom att gå de kurser som LO och LOs folkhögskola Runö genomför tillsammans blir du stärkt och trygg i rollen som förtroendevald. Du får verktyg för ditt arbete, alltifrån kunskap om vad vi kan driva med stöd av lagar och avtal till förståelse för vad som krävs för ett framgångsrikt förändrings- och utvecklingsarbete.

Utbildningarna bygger på folkbildningens idé. Lärarna arbetar utifrån en grupporienterad pedagogik där de omsorgsfullt komponerade grupparbetena utifrån syfte och mål är centrala. Det är deltagarnas samlade erfarenheter som leder till ny kunskap. De vardagsproblem deltagarna tar med sig in i kursen blir en kunskapskälla.

Det aktiva, deltagarstyrda lärandet handlar om att utgå från den egna verkligheten och upptäcka sammanhangen. Lärarens roll är att ge stöd på vägen mot den nya kunskapen.

Våra värderingar utgår från rättvisa, solidaritet, jämlikhet och frihet. Det kritiska tänkandet är en grundpelare i ett demokratiskt samhälle och så även i utbildningarna. Samhället och arbetslivet kan

förändras och förbättras. Det är därför vi tror på en aktiverande och aktionsinriktad kunskap, som leder till handling.

Kunskapssystemet - en överblick

LOs kunskapssystem är samlingsnamnet för alla tvärfackliga vidareutbildningar för förtroendevalda som finns i den här kurskatalogen. Det är kursen Insikter, som är själva ingången i systemet, och alla de andra olika kurserna som finns inom områdena arbetsrätt, arbetsmiljö, opinion, politik, internationellt, ekonomi/bolagsstyrelse samt ledarskap och organisation.

Bilden nedan illustrerar hur LOs kunskapssystem hänger samman med alla andra kurser som förbunden och LO och LOs folkhögskola Runö tillhandahåller.

Själva grunden är facklig introduktion och medlemsutbildning, där även en facklig/politisk medlemsutbildning finns. Introduktionen är även öppen för de som ännu inte är medlemmar i facket.

De allra flesta förbund har egna utbildningar för sina medlemmar, men det finns även förbundsgemensamma varianter av både introduktion och medlemsutbildning, som ofta genomförs av ABF på uppdrag av förbundsavdelningar och LO-distrikt.

Om man blir förtroendevald bör man genomgå en grundläggande förtroendemannautbildning. Förbundens egna kurser är av olika längd, men det finns en LO-gemensam variant som är på 24 timmar. Den bygger på materialet "Vald på jobbet".

När du gått åtminstone den grundläggande förtroendemannautbildningen, den grundläggande SO-utbildningen BAM, och om du är skyddsombud, kan du vara mogen att börja gå kurser i det av LOs folkhögskola Runös anordnade kurser i LOs Kunskapssystem. Den naturliga ingången för alla utbildningar är kursen Insikter.

Efter detta finns en mängd kurser att välja bland. Beroende på vilket uppdrag du har, eller hur er sammanlagda kunskap i din klubb är, kan du ha behov av olika kurser.

En liten, men ändå mycket viktig möjlighet för vissa, är att även kunna gå vidare till olika högskoleutbildningar. Har man högskolebehörighet, som ju de flesta ungdomar har i dag, finns många spännande kurser att själv välja bland. Men det finns också de som har klar LO-koppling. Det kan vara olika uppdragsutbildningar som är möjliga att söka, genom vårt samarbete med Campus Bommersvik, eller andra enskilda samarbeten med högskolor.

På nordisk och europeisk nivå finns också spännande kurser, till exempel Nordiska folkhögskolan i Genève och alla kurser som Europafackets utbildningsenhet (ETUI) erbjuder.

Den här katalogen kommer att uppdateras med jämna mellanrum då förändringar uppstår. För att vara säker på vilka datum och orter som gäller hänvisar vi till Utbildningar för dig som ligger på LOs hemsida. Du når den också via www.fackligutbildning.se

Ideologi, ledarskap och organisation

Insikter

Det ställs stora krav på de förtroendevalda och facket på arbetsplatsen. Medlemmarna ser inte alltid sammanhangen mellan stort och smått i fackliga ställningstaganden. Arbetsgivaren och deras företrädare motarbetar och ifrågasätter allt starkare fackets funktion som medlemmarnas och de anställdas företrädare. I dessa lägen behövs ordentliga kunskaper om den bakgrund och om de värderingar som präglar fackliga ställningstaganden och inriktningar. Men det behövs också en självinsikt och självförtroende som bygger på att de egna värderingarna provas mot omgivningen.

Kursen Insikter har som övergripande mål att tydliggöra kärnan i den fackliga ideologin. För att kunna leva upp till den här målsättningen är Insikter en levande och flexibel utbildning. Varje utbildning präglas och formas av de människor som deltar. Deltagarnas erfarenheter, kunskaper och behov styr till stor del hur utbildningen utformas. Det betyder också att Insikter är en intensiv och uppslukande utbildning.

Insikter är en idébaserad utbildning där deltagarna ökar sina kunskaper om de fackliga grundförutsättningarna, för fackföreningens existens och dess roll i kampen mellan arbete och kapital. Deltagarna får också ökade kunskaper om fackföreningens ideologiska grund samt möjlighet att pröva sina egna värderingar och analysera värdeförskjutningar i samhället.

Kursen ger en grundlig genomgång av de olika politiska ideologierna och de fackliga värderingarna och dessutom en fördjupad kunskap om de krafter och motkrafter i samhället som strider om makten över arbetets marknad. Insikter innehåller ett fördjupningsarbete som i slutet av kursen redovisas muntligt och skriftligt. Detta är ett krävande arbete, som bedrivs parallellt med övriga kursmoment. Detta ställer stora krav på deltagaren, men brukar upplevas som mycket berikande för alla deltagare. Ämnen för fördjupningsarbetena kan exempelvis vara; full sysselsättning, internationellt fackligt arbete, samhällsekonomi, kampen mot marknadskrafterna, kampen om tanken, arbetets värde, medlemskapets värde, välfärd i förändring med mera.

Efter genomgången utbildning ska deltagaren ha en fördjupad förståelse för kärnan i den fackliga ideologin. Dessutom ska man ha kunskaper och känna tillräcklig säkerhet i sitt uppdrag för att kunna ta initiativet till diskussioner om de fackliga villkoren, exempelvis inför en lönerörelse eller i samband med större förändringar på arbetsplatsen. På samma sätt bör man efter kursen känna tillräcklig säkerhet, för att på arbetsplatsen och i den fackliga verksamheten, delta i eller initiera diskussioner om politikens påverkan på fackets och medlemmarnas situation i samhället.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 07+08	Runö	9-20/2	2014-12-05
v. 09+10	Runö	23/2-6/3	2014-12-05
v. 11+12	Runö	9-20/3	2015-01-09
v. 16+17	Runö	13-24/4	2015-02-13
v. 21+22	Runö	18-29/5	2015-03-13
v. 35+36	Runö	24/8-4/9	2015-06-05
v. 39+40	Runö	21/9-2/10	2015-06-12

v. 45+46	Runö	2-13/11	2015-09-04
v. 47+48	Medlefors	16-27/11	2015-09-18
v. 49+50	Runö	30/11-11/12	2015-10-02
2016			
v. 03+04	Runö	18-29/1	2015-11-20
v. 07+08	Runö	15-26/2	2015-11-27
v. 09+10	Runö	29/2-11/3	2015-11-27

Kursen genomförs också som externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Med fortsättn.	Sista svarsdatum
v. 05+09	Göteborg, LO-distriktet i Västsvrige	26-30/1	23-27/2	2014-11-28
v. 05+09	Malmö, LO-distriktet i Skåne	26-30/1	23-27/2	2014-11-28
v. 07+11	Gotland, LO-distriktet Gotland	9-13/2	9-13/3	2014-12-05
v. 12+16	Malmö, LO-distriktet i Skåne	16-20/3	13-17/4	2015-01-16
v. 13+17	Luleå, LO-distriktet i Norra Sverige	23-27/3	20-24/4	2015-01-23
v. 16+21	Stockholm, LO-distriktet i Stockholms län	13-17/4	18-22/5	2015-02-13
v. 17+21	Hässleholm/Tyringe, LO-distriktet i Skåne	20-24/4	18-22/5	2015-02-20
v. 19+24	Gävle, LO-distriktet i Dalarna och Gävleborg	4-8/5	8-12/6	2015-03-06
v. 37+41	Halmstad, LO-distriktet i Västsvrige	7-11/9	5-9/10	2015-06-05
v. 38+42	Göteborg ó LO-distriktet i Västsvrige	14-18/9	12-16/10	2015-06-12
v. 40+44	Östersund ó LO-distriktet i Mellersta Norrland	28/9-2/10	26-30/10	2015-07-31
v. 45+49	Växjö ó LO-distriktet Sydost	2-6/11	30/11-4/12	2015-09-04
v. 46+50	Örebro ó LO-distriktet i Örebro och Värmland	9-13/11	7-11/12	2015-09-11

2016				
v. 05+09	Göteborg, LO-distriktet i Västsvrige	1-5/2	29/2-4/3	2015-11-27
v. 11+15	Malmö, LO-distriktet i Skåne	14-18/3	11-15/4	2016-01-15

Ledarskap

Har du redan tidigare upparbetat ett fackligt intresse genom att gå den grundläggande förtroendemannautbildningen, sedan fått en facklig/politisk och ideologisk förståelse genom att gå kursen Insikter, och nu vill nå nästa nivå och aktiv handling? Om du har skaffat dig erfarenhet som förtroendevald och nu är medlem i en klubb- eller sektionsstyrelse, då är Ledarskap troligen en kurs för dig!

Här tas både det pedagogiska och demokratiska ledarskapet upp. Att du bättre ska kunna ta initiativ till utveckling i den egna organisationen och att du ska känna tillit i din roll som facklig företrädare.

Men kursen innehåller också mycket mer, hela tiden med betoning på att få verktyg för att gå från ord till aktiv handling.

Ett visst fokus kommer frågorna om full sysselsättning att få.

Även jämställdhet kommer att ha en roll i kursen.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning och Insikter.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda med uppdrag i klubb- eller sektionsstyrelser.

Avgift kost, logi och resor: 10555 kr (varav 6 000 kr faktureras förbundet, LO står för resterande kostnad)

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 13	Runö	23-27/3	2015-01-23
v. 44	Runö	26-30/10	2015-08-28

Organisera mera

Den svenska fackföreningsrörelsen har en mycket stark ställning i samhället och bland löntagarna. Organiseringsgraden är högst i världen. Antalet medlemmar i LO-förbunden har dock minskat kraftigt under senare år och det har även organisationsgraden gjort. Sverige ligger fortfarande, i en internationell jämförelse, på en mycket hög nivå - men minskningen är ändå mycket oroväckande.

För att öka antalet medlemmar krävs organisering, dels i form av nya arbetssätt för att aktivera befintliga medlemmar, dels i form av rekrytering av nya medlemmar. Kursens övergripande syfte är att ge inspiration och redskap för att kunna utvecklas i rollen som förtroendevald samt att utveckla det lokala fackliga arbetet med fokus på att få fler aktiva medlemmar. Dagarna ska ge fördjupade kunskaper om organisering och bygger på erfarenhetsutbyte och funktionsträning.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Kursen riktar sig till förtroendevalda som finns på arbetsplatsen och som aktivt arbetar med organisering.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat, 3 195 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 45	Runö	2-4/11	2015-09-04

Det svåra samtalet

Förhandlingar kan resultera i negativa konsekvenser för medlemmar, där den förtroendevaldes uppdrag blir att, så långt det är möjligt, mildra konsekvenserna för medlemmen.

Uppsägningar, verksamhetsnedläggningar och rehabilitering är sådana exempel, men även andra händelser som medför att den förtroendevalde möter människor i affekt kan leda till påfrestande samtalssituationer.

Den förtroendevalde kan behöva hjälp att förstå sitt uppdrag, att finna stöd och metoder för att kunna hjälpa medlemmen att gå vidare utan att själv gå under. Risken finns att om man bär med sig problemen så blir det svårare att fungera i sitt uppdrag som förtroendevald.

Kursen ger inblick i förhållningssätt, stöd och verktyg som kan ge den förtroendevalde bättre förutsättningar inför svåra samtal.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande samt grundläggande förtroendemanna utbildning.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda, skyddsombud och regionala skyddsombud.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat, 3 195 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 03	Runö	12-14/1	2014-11-14
v. 12	Runö	16-18/3	2015-01-16
v.41	Runö	5-7/10	2015-08-07
2016			
v. 03	Runö	18-20/1	2015-11-20

Bemanningsfrågan

Syftet med kursen är att våra fackliga företrädare ska bli bättre dels på att företräda våra fackliga intressen inför att bemanningsföretag anlitas, dels under tiden bemanningsanställda finns på arbetsplatsen samt att de blir bättre på att utvärdera hur det fungerar.

Kursinnehåll:

- Inhyrning av personal, historik och nuläge
- Vad säger lagen?
- Bemanningsavtalet, funktion och innehåll
- Förhandling inför beslut om anlitan av bemanningsföretag
- Organisering av bemanningsanställda
- Arbetsmiljöarbetet med inhyrd personal
- Utvärdering av inhyrning av personal

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått Insikter eller motsvarande kunskaper. Erfarenhet av avtal och förhandling.

Målgrupp: Anställda vid förbundsavdelningar med koppling till bemanningsavtalet. Förtroendevalda vid större klubbar eller där bemanningsavtalet är vanligt förekommande.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 17	Runö	20-22/4	2015-02-20
v. 41	Runö	5-7/10	2015-08-07

Arbetsrätt och förhandling

MBL och arbetsmiljö i förhandlingsarbetet

Den här kursen handlar om hur du kan använda arbetsmiljölagen i förhandlingsarbetet. Kursen tar upp metoder för hur ett långsiktigt, målinriktat och offensivt arbete med arbetsmiljölagen och dess föreskrifter kan integreras i det övriga fackliga arbetet.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Kursen riktar sig i första hand till förhandlare och MBL-mottagare, ordföranden, förhandlingsansvariga och bolagsstyrelserepresentanter.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat, 3 195 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 07	Runö	9-11/2	2014-12-05
v. 36	Runö	31/8-2/9	2015-06-05
v. 45	Runö	2-4/11	2015-09-04
2016			
v. 07	Runö	15-17/2	2015-11-27

Kursen genomförs också som externkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 22	Luleå, LO-distriktet i Norra Sverige	25-27/5	2015-03-27

Grundläggande förhandlingsteknik

På kursen arbetar vi med och övar på förhandlingsarbete med arbetsrättslagstiftningen som grund. Vi kommer att förbereda och praktiskt genomföra förhandlingar samt planera efterarbetet kring avslutad förhandling. Erfarenhetsutbyte från eget förhandlingsarbete kommer under kursen vara ett viktigt inslag.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande; grundläggande förtroendemannautbildning; grundläggande utbildning i arbetsrätt.

Målgrupp: Kursen vänder sig i första hand till förhandlare och MBL-mottagare, Klubbordföranden och förhandlingsansvariga.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 08	Runö	16-18/2	2014-12-19
v. 37	Runö	7-9/9	2015-06-05
2016			
v. 08	Runö	22-24/2	2015-11-27

Kvalificerad förhandlingsteknik

Alla förhandlare behöver ständigt utveckla sina färdigheter. På den här kursen tränar vi framför allt argumentationsanalys. Tillsammans med andra förhandlare ges möjlighet att reflektera och få nya impulser. Vi tränar kreativt tänkande för att nå bra förhandlingslösningar. Observera att kursen inte handlar om formella regler eller arbetsrätt det vill säga lagar och avtal.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande kunskaper. Det egna förbundets förhandlingsutbildning.

Målgrupp: Förhandlare.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 16	Runö	13-15/4	2015-02-13
v. 23	Runö	1-3/6	2015-04-02
v. 46	Runö	9-11/11	2015-09-11

Arbetsrätt 1

Du som har förhandlingsuppdrag eller är på väg in i en sådan roll ó har du koll på vilka anställningar medlemmarna har på arbetsplatsen och vad som gäller? Vet du hur du gör om en medlem fått felaktigt utbetald lön eller upplever sig diskriminerad på grund av kön? Vad kan du göra om din arbetsgivare bortser från ett påtalat arbetsmiljöproblem? Vet du hur du använder avtalet och arbetsrättslagstiftningen i dessa och andra arbetsrättsliga frågor?

På den här utbildningen lär du dig mer om varför den svenska arbetsrätten kom till, hur den är uppbyggd och hur den förhåller sig till EU-rätten. Utbildningen hjälper dig finna stöd för att lösa problem på din arbetsplats med hjälp av det egna avtalet och arbetsrätten.

Kursen genomförs som internat på Runöskolan eller som externatkurs. Externaten genomförs regionalt i närhet till där du bor och då sover man hemma.

Syftet och innehållet i kursen är dock likvärdigt, oavsett vilken kursform du väljer.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande kunskaper.

Målgrupp: I första hand förtroendevalda med förhandlingsrätt, men även andra förtroendevalda kan komma ifråga

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat, 5 330 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 03	Runö	12-16/1	2014-11-14
v. 08	Luleå	16-20/2	2014-12-05
v. 13	Runö	23-27/3	2015-01-23
v. 35	Runö	24-28/8	2015-06-05
v. 44	Runö	26-30/10	2015-08-28
2016			
v. 03	Runö	18-22/1	2015-11-20

Kursen genomförs också som externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 22	Malmö, LO-distriktet i Skåne	25-29/5	2015-03-27
v. 40	Tyringe/Hässleholm, LO-distriktet i Skåne	28/9-2/10	2015-07-31
2016			
v. 08	Malmö, LO-distriktet i Skåne	22-26/2	2015-11-27

Arbetsrätt 2

Är du förtroendevald med förhandlingsansvar ó som vill fördjupa dina arbetsrättsliga kunskaper och förmåga att använda avtalet? Arbetsrätt 2 ger dig chansen att ta ett steg till med hjälp av LAS, AML, FML, MBL och diskrimineringslagen. Vi lär oss hur man driver en intressefråga med hjälp av lag eller avtalstext. Utbildningen baseras på ett stort rättsfall, som följer kursdeltagarna under hela veckan. Detta varvat med klassiska AD-domar som analyseras och diskuteras i grupparbeten och redovisningar utgör det huvudsakliga innehållet i utbildningen.

Utbildningen tar även upp utvecklingstendenserna inom lagstiftningsområdet och kollektivavtalets ställning i Europa och arbetsrätten inom EU.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning, Insikter och Arbetsrätt 1, eller motsvarande kunskap.

Målgrupp: Förtroendevald med förhandlingsansvar som har genomfört förhandlingar och varit fackligt aktiv ett par år.

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat, 5 330 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 12	Runö	16-20/3	2015-01-16
v. 19	Runö	4-8/5	2015-03-06
v. 24	Runö	8-12/6	2015-04-10
v. 36	Runö	31/8-4/9	2015-06-05
v. 41	Runö	5-9/10	2015-08-07
v. 46	Runö	9-13/11	2015-09-11
2016			
v. 11	Runö	14-18/3	2016-01-15

Arbetsrätt 3

Är du en förhandlande förtroendevald som varit aktiv i ett par år och börjar känna dig relativt säker i de vanligaste fackliga frågorna? Vill du gå vidare och fördjupa dina kunskaper ytterligare inom arbetsrätten och det egna avtalet?

Vi borrar djupare in i paragraferna och diskuterar undantag och några fler ovanliga lagar. Innan kursen görs en behovsinventering och innehållet skräddarsys efter dina behov av fördjupning och utifrån gruppens förbundssammansättning. I utbildningens inledning inventerar vi även dina konkreta frågor och problem, som sedan besvaras av läraren och en medverkande arbetsrättsjurist någon av de sista kursdagarna.

Utbildningen ger dig också en bättre grund att stå på för att kunna vara öproaktiv och drivande i det fackliga arbetet. Du får prova på att förändra lagtext eller avtalstext för att flytta fram positionerna och utveckla arbetsrätten och avtalet.

Vi behandlar även de omvärldsfaktorer som påverkar utvecklingen inom arbetsrättsområdet. Till exempel utvecklingen inom EG-rätten, men också förslag från Svenskt Näringsliv och de olika politiska partierna.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning, Insikter, Arbetsrätt 1, Arbetsrätt 2 samt ett par års förhandlingsvana.

Målgrupp: Förtroendevald med förhandlingsrätt som har förhandlat ett par år.

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat, 5 330 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 21	Runö	18-22/5	2015-03-13
v. 39	Runö	21-25/9	2015-06-05
v. 49	Runö	30/11-4/12	2015-10-02

Arbetsrätt steg 1, 2, 3 sammanhållen kurs

Är du förtroendevald med viss förhandlingsvana som har behov av att under loppet av några månader gå Kunskapssystemets alla tre steg inom arbetsrätt? Kanske har din familjesituationen varit sådan att du inte har haft möjlighet eller så har det bara inte blivit av att gå någon arbetsrättsutbildning.

Nu har du chansen att gå samtliga arbetsrättsmoduler Arbetsrätt 1, Arbetsrätt 2 och Arbetsrätt 3 tillsammans med samma kurskompisar. Utbildningen består av sammanlagt 15 utbildningsdagar utspridda på tre utbildningstillfällen.

Under mellanperioderna bedrivs visst hemarbete. Där kommer du att få prova på att föra dina arbetsrättskunskaper vidare till andra. Under hela utbildningens gång kommer ett eget arbete att pågå som utmynnar i en genomförd lönekartläggning eller något annat praktiskt arbete som du kommer överens med din lärare om.

Förkunskaper: Grundläggande arbetsrättskunskaper och förhandlingsvana.

Målgrupp: Valda förhandlare med vana av förhandlingar. Kursen startar på en något högre nivå än veckokursen. Gärna med speciella behov av en snabbt genomförd utbildning.

Avgift kost, logi och resor: 31 460 kronor Internat, 16 000 kronor Externat.

Kursen genomförs externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Med fortsättn.	Sista svarsdatum
v. 39 + 43 + 47	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	21-25/9	19-23/10	2015-06-12

Information och opinion

Att informera och agitera

Tvekar du ibland att ge dig in i diskussioner om knepiga frågor med dina arbetskamrater? Vill du våga tala inför en grupp människor och ta plats på möten av olika slag? Med den här kursens praktiska talövningar vinner du en ökad självkänsla i att prata i fackliga sammanhang och du lär dig att ta fram och formulera intressant muntlig information. Du får handfasta verktyg och mallar för hur ett tal ska vara uppbyggt. Du får lära dig grunderna i argumentations- och debatteknik.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda.

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat, 5 330 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 16	Runö	13-17/4	2015-02-13
v. 21	Runö	18-22/5	2015-03-13
v. 35	Runö	24-28/8	2015-06-05
v. 47	Runö	16-20/11	2015-09-18

Retorik

Hur får man fram det man verkligen vill säga? Hur genomskådar man retoriska knep inom till exempel reklam och politik? I kursen Retorik får du lära dig hur du får andra att lyssna till det du verkligen vill säga och vad du ska tänka på när du ska tala inför en grupp. Du utvecklas till en bättre talare genom olika talövningar och analyser av både tal och text. Kursen utgår från den klassiska konsten att tala, retoriken, dess principer och teorier. Som deltagare får du också lära dig att lyssna och tolka vad andra egentligen säger, alltså en slags vardagsretorisk verkstad.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande kunskaper och kursen Informera och agitera.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda och anställda med viss vana att informera och uttrycka sig inför en grupp.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat, 3 195 kronor Externat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 07	Runö	9-11/2	2014-12-05
v. 23	Runö	1-3/6	2015-04-02
v. 44	Runö	26-28/10	2015-08-28

Kursen genomförs också som externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 21	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	18-20/5	2015-03-13

Politik

Välfärd och full sysselsättning

Sverige är ett av Europas jämlikaste länder. Vi har ett välfärdssystem som byggts under relativt kort tid. Ett system som sätt på prov och kanske på spel.

Välfärd är ett begrepps om ses utifrån olika ideologiska synvinklar.

Här får du möjlighet till att fördjupa kunskaperna om vad välfärd och full sysselsättning kan vara.

Den ska ge kunskap om hur vårt generella välfärdssystem växte fram, hur den ser ut idag och ger möjlighet till att fundera på hur den skulle kunna se ut i framtiden.

Den kommer också att omfatta begreppet full sysselsättning.

Utbildningstillfället ska också ge färdighetsträning i hur du som facklig förtroende vald ska kunna föra ett samtal på arbetsplatsen eller delta samhällsdebatten om välfärdsfrågor och full sysselsättning på hemmaplan.

Förkunskaper: Grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Fackligt förtroendevalda.

Avgift kost, logi och resor: 26 450 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 08	Runö	16-20/2	2014-12-05
v. 19	Runö	4-8/5	2015-03-06
v. 37	Runö	7-11/9	2015-06-05
2016			
v. 06	Runö	8-12/2	2015-11-27

Ekonomi och bolagsstyrelse

Fackligt arbete i företagets styrelse ó LOs Bolagsstyrelsekurs

Fackligt arbete i företagets styrelse (FAFS) är en utbildning för LO-fackliga representanter i företagets styrelser. Var och en av kursveckorna innehåller dessutom enskilda förstudier på distans. Du kan välja att gå utbildningen i en följd eller att vid ett senare tillfälle komma tillbaka till nästa steg i utbildningen. Huvudinriktningen ligger på uppdraget, rollen och strategier i bolagsstyrelsearbetet.

Utbildningens syfte är att stärka deltagarnas förutsättningar och förbereda styrelserepresentanter för sina uppdrag. Utbildningen ska ge kunskap om motiven för facklig styrelserepresentation, om styrelserepresentantens roll i den fackliga verksamheten samt om bolagsstyrelsens ansvar, arbetssätt och funktion.

Det nya upplägget av utbildningen ökar utbildningens anpassningsförmåga till dina behov som bolagsstyrelserepresentant. För ett mindre bolag behöver du kanske inte alla kursdelar på en gång? Då kan du återkomma till utbildningen igen efter ett par år. Men du kanske också har suttit i en bolagsstyrelse i flera år eller kommit tillbaka till uppdraget efter att det har förflutit lång tid sedan du gick utbildningen? Då kan du ansluta till en kurs och få en nyttig repetition.

Utbildningen är upplagd enligt följande:

Förkunskaper:

Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroende-mannautbildning eller haft fackligt uppdrag i minst 2 år. Kursen Insikter eller motsvarande kunskap är en fördel, eller åtminstone yttlig kännedom om hur man läser bokslut och budget.

Alla representanter bör helst gå alla tre kursmodulerna. Men om man representerar företag med mer än 200 anställda bör man absolut även gå FAFS 2, och om företaget har mer än 500 anställda bör man snarast även gå FAFS 3. Eftersom modulerna bygger på varandra bör man gå dem i rätt ordningsföljd.

Målgrupp:

Bolagsstyrelsekurserna FAFS 1, 2 och 3 riktar sig till alla representanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter samt koncerner, alla företagsformer och företagsstorlekar. Kursen är också öppen för bolagsstyrelse-representanter som vill ha en repetition.

Fackligt arbete i företagets styrelse 1 (FAFS 1)

1 studiedag + 5 dagar internat)

Kursen riktar sig till alla nya bolagsstyrelserepresentanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter, alla bolagsstorlekar och företagsformer. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition. Målet är att få en grundläggande och bred utbildning i uppdraget som bolagsstyrelserepresentant.

En enskild studiedag mellan kursbekräftelse och kursstart ägnas åt att läsa om Lagen om styrelserepresentation, besvara frågor före kursstart och ta fram eget material från den egna bolagsstyrelsen. Kursen är inriktad på rollen som styrelserepresentant, förhållandet till arbetsrätten, framför allt MBL-arbetet, företagsformer, lagar som styr företagen och det praktiska styrelsearbetet. Övningar genomförs på företagsekonomiska begrepp, resultat- och balansräkning kopplat till det egna företaget, analys av det egna företaget, personalekonomi och utvecklingsbehov för styrelserepresentationen.

Studiedagen äger rum veckan före kursstart.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroendemannautbildning eller haft fackligt uppdrag i minst 2 år. Kursen Insikter eller motsvarande kunskap är en fördel åtminstone yttlig kännedom om hur man läser bokslut och budget.

Målgrupp: Bolagsstyrelsekurserna FAFS 1, 2 och 3 riktar sig till alla representanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter samt koncerner, alla företagsformer och företagsstorlekar. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition.

Alla representanter bör helst gå alla tre kursmodulerna. Men om man representerar företag med mer än 200 anställda bör man absolut även gå FAFS 2, och om företaget har mer än 500 anställda bör man snarast även gå FAFS 3. Eftersom modulerna bygger på varandra bör man gå dem i rätt ordningsföljd.

Avgift kost, logi och resor: 12 380 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 05	Runö	26-30/1	2014-11-28
v. 13	Runö	23-27/3	2015-01-23
v. 39	Runö	21-25/9	2015-06-12
2016			
v. 05	Runö	1-5/2	2015-11-27
v. 11	Runö	14-18/3	2016-01-15

Fackligt arbete i företagets styrelse 2 (FAFS 2)

(2 studiedagar + 5 dagar internat)

Kursen riktar sig till alla bolagsstyrelserepresentanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter, företrädesvis större bolag (mer än 200 anställda) och koncerner, alla företagsformer. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition.

Målet är att få fördjupade kunskaper om styrelsearbete i företag och kunskaper för att aktivt kunna påverka styrelsens beslut i centrala frågor.

Två studiedagar mellan kursbekräftelse och kursstart ägnas åt att läsa in om den senaste årsredovisningen, analys av styrelsearbetet, läsa in annat material och besvara frågor som mejlas ut.

Kursen återkopplar till det egna styrelsearbetet och rollen som bolagsstyrelserepresentant. Kursens tyngdpunkt ligger på ekonomiska analyser av det egna företaget, företagsekonomiska kalkyler främst vad gäller investeringar, omstrukturering av företag och företagsfinansiering. Företag i kris behandlas och utvecklingsbehov för styrelsearbetet i det egna företaget.

Studiedagen äger rum veckan före kursstart.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroendemannautbildning eller haft fackligt uppdrag i minst 2 år. Kursen Insikter eller motsvarande kunskap är en fördel åtminstone ytlig kännedom om hur man läser bokslut och budget.

Målgrupp: Bolagsstyrelsekurserna FAFS 1, 2 och 3 riktar sig till alla representanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter samt koncerner, alla företagsformer och företagsstorlekar. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition.

Alla representanter bör helst gå alla tre kursmodulerna. Men om man representerar företag med mer än 200 anställda bör man absolut även gå FAFS 2, och om företaget har mer än 500 anställda bör man snarast även gå FAFS 3. Eftersom modulerna bygger på varandra bör man gå dem i rätt ordningsföljd.

Avgift kost, logi och resor: 14 760 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 39	Runö	21-25/9	2015-06-12

Fackligt arbete i företagets styrelse 3 (FAFS 3)

(2 studiedagar + 5 dagar internat)

Kursen riktar sig till alla bolagsstyrelserepresentanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter, företrädesvis stora bolag (mer än 500 anställda) samt koncerner, alla företagsformer. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition.

Målet är att få fördjupade kunskaper om styrelsearbete i företag och kunskaper för att aktivt kunna påverka styrelsens beslut i centrala frågor.

Två studiedagar mellan kursbekräftelse och kursstart ägnas åt att ta fram och analysera det egna företagets strategiarbete och organisation samt att läsa in annat material och besvara frågor som mejlas ut.

Kursen återkopplar till det egna styrelsearbetet och rollen som bolagsstyrelserepresentant. Kursens tyngdpunkt ligger på strategimodeller, företagets strategiarbete och affärsplaner, organisationsteorier och analys av företagets organisation, aktiehandel och börsberoende. Det internationella företaget behandlas med globaliseringseffekter tillsammans med transnationella frågor och fackligt EWC-arbete. Företagets ställning i samband med finanskris behandlas liksom utvecklingsbehov för styrelsearbetet i det egna företaget.

Studiedagen äger rum veckan före kursstart.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroendemannautbildning eller haft fackligt uppdrag i minst 2 år. Kursen Insikter eller motsvarande kunskap är en fördel åtminstone ytlig kännedom om hur man läser bokslut och budget.

Målgrupp: Bolagsstyrelsekurserna FAFS 1, 2 och 3 riktar sig till alla representanter från LO-kollektivet tvärfackligt. Det gäller ordinarie och suppleanter samt koncerner, alla företagsformer och företagsstorlekar. Kursen är också öppen för bolagsstyrelserepresentanter som vill ha en repetition.

Alla representanter bör helst gå alla tre kursmodulerna. Men om man representerar företag med mer än 200 anställda bör man absolut även gå FAFS 2, och om företaget har mer än 500 anställda bör man snarast även gå FAFS 3. Eftersom modulerna bygger på varandra bör man gå dem i rätt ordningsföljd.

Avgift kost, logi och resor: 14 760 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 47	Runö	16-20/11	2015-09-18

Europeiska företagsråd 1 (EWC 1)

Europeiska företagsråd började inrättas 1994 för att hantera transeuropeiska frågor inom EU/EES-området. Allt fler företag finns med verksamhet i flera länder där företagets beslut berör och får konsekvenser för löntagarna över nationsgränserna.

De nationella fackliga organisationerna, våra förbund, har svårt att påverka sådana beslut nationellt. De europeiska företagsråden bildas för att gemensamt över nationsgränserna få information om och samråda om sådana företagsbeslut.

Svenska löntagare påverkas av detta både genom svenska företag som finns i flera länder eller genom att arbeta i utlandsägda företag och koncerner som har sin hemvist i annat land inom EU eller EES-området (främst Norge).

Ett EU-direktiv om EWC, som kraftfullt förstärker löntagarinflytandet i denna form, trädde i kraft i juni 2011. Därmed kommer troligtvis betydligt fler europeiska företagsråd att bildas.

Tredagarskursens olika moment behandlas genom föreläsning, introduktion, grupparbete och återkoppling.

Kursinnehåll:

- Historia, fackets roll och EU-direktiven.
- Skillnader och likheter i förutsättningar för fackligt arbete inom EU.
- Hur bildar man ett EWC?
- EWC-representanternas roller, ansvar och kompetenser.
- Hur förhandlas ett EWC-avtal fram?
- Hur arbetar EWC?
- Goda och dåliga erfarenheter.
- Definition av och innebörden med Information respektive samråd.
- Hur hanteras gränsöverskridande omstruktureringar?
- Utarbeta en egen aktionsplan.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroendemannautbildning, samt kursen Insikter eller ha motsvarande kunskaper. Kursen Fackligt arbete i företagets styrelse 1 är ett grundkrav.

Målgrupp: Fackliga företrädare som avser ta initiativ till att bilda ett Europeiskt företagsråd eller som är nytillträdna ledamöter i ett befintligt EWC. Kursen är också viktig för löntagarrepresentanter i bolagsstyrelser som är berörda av EWC-arbetet.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 10	Runö	2-4/3	2015-01-02
2016			
v. 12	Runö	21-23/3	2016-01-22

Europeiska företagsråd 2 (EWC 2)

Europeiska företagsråd började inrättas 1994 för att hantera transeuropeiska frågor inom EU/EES-området. Allt fler företag finns med verksamhet i flera länder där företagets beslut berör och får konsekvenser för löntagarna över nationsgränserna.

De nationella fackliga organisationerna, våra förbund, har svårt att påverka sådana beslut nationellt. De europeiska företagsråden bildas för att gemensamt över nationsgränserna få information om och samråda om sådana företagsbeslut.

Svenska löntagare påverkas av detta både genom svenska företag som finns i flera länder eller genom att arbeta i utlandsägda företag och koncerner som har sin hemvist i annat land inom EU eller EES-området (främst Norge).

Ett EU-direktiv om EWC, som kraftfullt förstärker löntagarinflytandet i denna form, trädde i kraft i juni 2011. Därmed kommer troligtvis betydligt fler europeiska företagsråd att bildas. Befintliga EWC-råd kommer successivt att omförhandla sina avtal enligt det nya förstärkta direktivet.

Tredagarskursens olika moment behandlas genom föreläsning, introduktion, grupparbete och återkoppling.

Kursinnehåll:

- Kort om historia, fackets roll och tonvikt på det nya EU-direktivet.
- Utveckling av EWC-representanternas roller, ansvar och kompetens.
- Hur omförhandlas ett EWC-avtal fram?
- Utveckling av EWCs arbetsformer och funktion.
- Kvalitetskrav på information respektive samråd enligt de nya definitionerna.
- Fördjupningar kring hur gränsöverskridande omstruktureringar kan hanteras.
- Analys av berörda företagens situation och strategier.
- Utarbeta en egen aktionsplan.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått grundläggande förtroendemannautbildning, Insikter, Fackligt arbete i företagets styrelse 1, och EWC 1, eller ha motsvarande kunskaper.

Målgrupp: Fackliga företrädare i befintliga europeiska företagsråd som avser att ta initiativ till omförhandling av avtalet och vill utveckla EWCs arbetsformer och funktion. Kursen är också viktig för löntagarrepresentanter i bolags-styrelser som har Europeiska företagsråd.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 20	Runö	11-13/5	2015-03-13

Koncernkurs inom LO/PTK-området

Kursens syfte är att ge koncernfackligt aktiva bättre kunskaper om sitt företag/koncern och förutsättningar för sitt uppdrag, att analysera företagets/koncernens framtid och utvecklingsinriktning samt att utveckla former och strategier för det fackliga samarbetet.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande kunskaper.

Målgrupp: Bolagsstyrelseledamöter från LO och PTK.

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 41	Runö	5-7/10	2015-08-07

Temadagar Bolagsstyrelse

Rollen som facklig bolagsstyrelseledamot är inte alltid enkel. Vilket mandat och vilka rättigheter och skyldigheter har man? Hur kan man driva frågor? Hur får man inflytande i företagets styrelse? Det är därtill ofta komplexa frågor som diskuteras i styrelsen, frågor som man som facklig bolagsstyrelseledamot inte alltid är så insatt i.

Under temadagarna får du möjlighet att diskutera rollen som bolagsstyrelseledamot, både utifrån det regelverk som finns och utifrån det fackliga perspektivet.

Varje tema har också en grundlig genomgång och diskussion kring ett särskilt ämne som är viktigt i rollen som representant i bolagsstyrelse eller ett Europeiskt företags råd. Ofta är det branschvisa teman men också branschöverskridande.

Kurskostnad 6 375 kr om man väljer alla 3 dagarna, annars kostar det 2 125 kr per dag.

Målgrupp: Fackliga bolagsstyrelserepresentanter, både nyutsedda och erfarna.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 49	Runö	1/12	2015-10-02
v. 49	Runö	2/12	2015-10-02
v. 49	Runö	3/12	2015-10-02

Pedagogik

För att klara framtidens fackliga lärande inom organisationen krävs ett gott handledarskap, som bygger på de värderingar som arbetarrörelsen står för i enlighet med vår ideologi om människors lika värde.

Fackföreningsrörelsens handledare ska kunna forma utbildningar som tar tillvara människors olika sätt att lära och utvecklas. Att låta människor växa utifrån deras olika förutsättningar och möjligheter.

Vuxnas lärande, en fördjupningsutbildning för handledare

För att klara framtidens fackliga lärande inom organisationen krävs ett gott handledarskap, ett handledarskap byggt på de värderingar som arbetarrörelsen står för. Ett handledarskap i enlighet med vår ideologi om människors lika värde.

I denna kurs om vuxnas lärande reflekterar vi och tar ställning till människosyn, kunskapssyn och samhällssyn med fokus på bildningssituationen, med detta som grund formar vi ett gott handledarskap.

Målet med kursen är att ha kompetens att kunna anordna situationer för lärande för aktiva i organisationen och i samhället i övrigt. Att kunna leda med de behov, vilja och kunskap som finns med ett pedagogiskt handledarskap i enlighet med våra värderingar.

Vi kommer att praktisera övningar gör att få kunskap om olika lärstilar och dess betydelse för lärandet.

Förkunskaper: Deltagarna bör ha genomgått Insikter eller ha motsvarande kunskaper, grundläggande handledarutbildning.

Målgrupp: Fackligt aktiva hand/kursledare.

Avgift kost, logi och resor: 10 555 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Med fortsättn.	Sista svarsdatum
v. 20+23	Runö	11-13/5	1-2/6	2015-03-13

Fördjupad handledarutbildning

Utbildningen vänder sig till dig som har en grundläggande handledarutbildning eller god erfarenhet av facklig utbildningsverksamhet.

Kursen ska ge fördjupade kunskaper om utbildningssituationers olika skeden.

Den ska ge ökad självförtroende i ledarrollen. Deltagarna får genom teori och praktik möjlighet att fokusera olika frågeställningar och metoder för ett säkrare handledarskap. Vi tar upp frågor som:

- Folkbildning ó Utbildning
- Vill vi att deltagarna ska vara med och styra?
- Människosyn, Kunskapssyn och bildningssyn.
- Inlärningsstilar
- Ledarrollen

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande kunskaper.

Målgrupp: Kursen vänder sig till dig som är facklig studie handledare, eller på annat sätt fungerar som handledare.

Avgift kost, logi och resor: 6 375 kronor Internat.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 40	Runö	28-30/9	2015-07-31

Arbetsmiljö

Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) har kommit överens om att tillsammans avsätta 10 miljoner kronor per år (2010-2014) för att täcka kostnaderna för olika vidareutbildningar av skyddsombud i arbetsmiljöfrågor. Dock har perioden förlängts med ett år och gäller även 2015.

Detta innebär att LO-förbundens skyddsombud (SO, RSO och HSO) även under 2015 helt utan kurskostnad kan delta i alla de vidareutbildningar som finns inom området öArbetsmiljöö på följande sidor i kurskatalogen. Kost, logi och resekostnad ingår.

Arbetsgivare och arbetstagare svarar gemensamt för att skyddsombud får erforderlig utbildning. Arbetsgivare och arbetstagare gör gemensamt en skriftlig anmälan till kurser som ingår i följande utbud av arbetsmiljökurser som därmed blir kostnadsfria (se bifogad blankett).

Om något förbund vill att en förtroendevald som inte är skyddsombud ska gå kurser inom området arbetsmiljö går detta att genomföra men då måste detta meddelas när anmälan görs till LO. Då debiteras det sändande förbundet full avgift för deltagarens kost, logi och resor.

Vidareutbildning för skyddsombud 1

Denna kurs, som ger fördjupad kunskap om målinriktat arbetsmiljöarbete och ökad insikt i uppdraget som skyddsombud, är en vidareutbildning efter kursen Bättre arbetsmiljö (BAM).

Du får veta vilket utrymme, vilka rättigheter och skyldigheter samt vilka möjligheter du har som skyddsombud att aktivt arbeta med arbetsmiljöfrågorna på arbetsplatsen.

Arbetsmiljölagen och systematiskt arbetsmiljöarbete är de överktygö som finns och du får lära dig hur de kan användas för ett planerat och strategiskt arbetsmiljöarbete i samverkan med arbetsgivaren. Kursen försöker även ta upp din och övriga deltagares branschspecifika arbetsmiljöfrågor.

Förkunskaper: Bättre arbetsmiljö (BAM) och Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) samt grundläggande förtroendemannautbildning eller motsvarande.

Målgrupp: Kursen riktar sig till skyddsombud som har verkat i uppdraget en tid.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 03	Runö	12-14/1	2014-11-14
v. 07	Runö	9-11/2	2014-12-05
v. 12	Runö	16-18/3	2015-01-16
v. 16	Runö	13-15/4	2015-02-13
v. 20	Runö	11-13/5	2015-03-13
v. 40	Runö	28-30/9	2015-07-31
v. 44	Runö	26-28/10	2015-08-28
v. 46	Runö	9-11/11	2015-09-11
v. 48	Runö	23-25/11	2015-09-25
v. 50	Runö	7-9/12	2015-10-09
2016			
v. 03	Runö	18-20/1	2015-11-20
v. 07	Runö	15-17/2	2015-11-27
v. 12	Runö	21-23/3	2016-01-22

Kursen genomförs också som externkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 06	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	2-4/2	2014-12-05
v. 06	Kalmar, LO-distriktet Sydost	2-4/2	2014-12-05
v. 06	Stockholm, LO-distriktet i Stockholms län	2-4/2	2014-12-05
v. 06	Umeå, LO-distriktet i Norra Sverige	2-4/2	2014-12-05
v. 12	Luleå, LO-distriktet i Norra Sverige	16-18/3	2015-01-16
v. 12	Malmö, LO-distriktet i Skåne	16-18/3	2015-01-16

v. 20	Skövde, LO-distriktet i Västsverige	11-13/5	2015-03-13
v. 20	Örebro, LO-distriktet i Örebro och Värmland	11-13/5	2015-03-13
v. 40	Helsingborg, LO-distriktet i Skåne	28-30/9	2015-07-31
v. 40	Uddevalla, LO-distriktet i Västsverige	28-30/9	2015-07-31
v. 48	Jönköping, LO-distriktet i Jönköpings län	23-25/11	2015-09-25
v. 48	Kiruna/Malmsfältets fhsk, LO-distriktet i Norra Sverige	23-25/11	2015-09-25
v.48	Malmö, LO-distriktet i Skåne	23-25/11	2015-09-25
2016			
v. 06	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	8-10/2	2015-11-27
v. 06	Stockholm, LO-distriktet i Stockholms län	8-10/2	2015-11-27
v. 07	LO-distriktet i Norra Sverige	15-17/2	2015-11-27
v. 11	LO-distriktet i Sydost	14-16/3	2016-01-15
v. 11	LO-distriktet i Mellansverige	14-16/3	2016-01-15
v. 12	Malmö, LO-distriktet i Skåne	21-23/3	2016-01-22

Vidareutbildning för skyddsombud 2

Har du varit skyddsombud i några år och tidigare gått LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1? Då är det här kursen för dig!

Kursen är en intensiv vidareutbildning med inriktning på ett hälsosamt arbetsliv.

Kursen visar på hur man kan arbeta systematiskt för att säkerställa en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö på våra arbetsplatser med hjälp av lagstiftning och föreskrifter. I kursen arbetar vi med ett fiktivt företag för att finna en del svar på dessa frågor.

Kursen är enbart 2,5 dagar. Den börjar vid lunchtid på måndagen och slutar på eftermiddagen på onsdagen. Därför behöver ingen resa redan på söndagen till den här kursen.

Förkunskaper: Bättre arbetsmiljö (BAM) och Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) samt grundläggande förtroendemannautbildning eller motsvarande, samt LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1.

Målgrupp: Kursen riktar sig till skyddsombud som har verkat i uppdraget en tid.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 05	Runö	28-30/1	2014-11-28
v. 07	Runö	9-11/2	2014-12-05
v. 10	Runö	2-4/3	2015-01-02
v. 18	Runö	27-29/4	2015-02-27
v. 35	Runö	24-26/8	2015-06-05
v. 43	Runö	19-21/10	2015-08-21
v. 50	Runö	7-9/12	2015-10-09
2016			
v. 04	Runö	25-27/1	2015-11-27
v. 10	Runö	7-9/3	2016-01-08

Kursen genomförs också som externkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 13	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	23-25/3	2015-01-23
v. 46	Malmö, LO-distriktet i Skåne	9-11/11	2015-09-11

Regionala skyddsombud

Hur kan du som regionalt skyddsombud stödja arbetstagarna på de mindre företagen och samtidigt verka för att ett lokalt skyddsarbete kommer igång? Det här är en kurs om det regionala skyddsombudets roll, som stöd för arbetstagarna i arbetsmiljöfrågor på de mindre företagen och deras rättigheter och skyldigheter.

Vad innebär arbetsplatsbesök? Kursen handlar om att skapa kontaktnät mellan medlemmar, lokala skyddsombud, huvudskyddsombud, arbetsgivare och myndigheter och om vikten av förebyggande arbete och samverkan.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Regionala skyddsombud.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 18	Runö	27-29/4	2015-02-27
v. 41	Runö	5-7/10	2015-08-07

Kurs för huvudskyddsombud 1

Huvudskyddsombudet ska samordna alla skyddsombud på arbetsplatsen. Kursen tar upp samarbete, kommunikation, ledarskap och hur du håller dig uppdaterad i aktuella arbetsmiljöfrågor.

Kursen, som är en fördjupad vidareutbildning, tar upp huvudskyddsombudets rättigheter och skyldigheter samt olika roller som samordnare och informatör gentemot såväl arbetsgivare, arbetstagare, skyddsombud som myndigheter.

Arbetsmiljöfrågorna ska bli en del av det vardagsfackliga arbetet. Det handlar om hur du, tillsammans med styrelsen, arbetar för ett målinriktat arbetsmiljöarbete som ger möjlighet till engagemang och delaktighet hos alla på arbetsstället.

Nytt för 2014 är att vi lagt in en kurs som riktar sig till industrin och en som riktar sig till större företag.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Huvudskyddsombud.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 06	Runö	2-4/2	2014-12-05
v. 11	Runö	9-11/3	2015-01-09
v. 24	Runö	8-10/6	2015-04-10
v. 36	Runö	31/8-2/9	2015-06-05
v. 43	Runö	19-21/10	2015-08-21
v. 48	Runö	23-25/11	2015-09-25
2016			
v. 09	Runö	29/2-2/3	2015-11-27

Kurs för huvudskyddsombud 2

Denna kurs är en intensiv vidareutbildning för huvudskyddsombud som via egna projektarbeten leder fram till ökad insikt om uppdraget med inriktning på helheten när det gäller arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen. Vi behandlar strategier som kan tillämpas i det egna arbetet för att minska risken för arbetsrelaterad ohälsa och för att få till stånd ett bra klimat för delaktighet och möjlighet till påverkan i arbetsmiljölagens anda.

Du har verkat som huvudskyddsombud i ett par år och vill få möjlighet att tillsammans med andra utbyta erfarenhet och pröva idéer samt få möjlighet att ta ett steg till i ditt uppdrag som huvudskyddsombud.

Kursen är endast 2,5 dagar. Den börjar vid lunchtid på måndagen och slutar på eftermiddagen på onsdagen. Därför behöver ingen resa redan på söndagen till den här kursen.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2, LOs kurs för huvudskyddsombud 1 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Huvudskyddsombud som har varit verksamma ett par år.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 08	Runö	16-18/2	2014-12-05
v. 23	Runö	1-3/6	2015-04-02
v. 50	Runö	8-10/12	2015-10-09
2016			
v. 08	Runö	22-24/2	2015-11-27

Arbetsanpassning och rehabilitering

Kursen är en fördjupande vidareutbildning som lämpar sig för fackliga företrädare men även för skyddsombud.

Förebyggande arbetsmiljöarbete, arbetsanpassning och rehabilitering, är av flera skäl en angelägen facklig uppgift. Många, särskilt bland LO-förbundets medlemmar, kan inte arbeta fram till normal pensionsålder på grund av arbetsskador eller annan ohälsa som leder till långtidssjukskrivningar och utslagning från arbetsmarknaden.

Målet för rehabiliteringen är att medlemmen ska kunna återgå till arbetet. De bästa möjligheterna till detta finns i regel på den egna arbetsplatsen. Därför ska rehabiliteringsinsatserna sättas in där och så tidigt som möjligt.

Kursen tar upp hur vi, tillsammans med övriga berörda företrädare i avdelningar, klubbar eller sektioner, kan utveckla ett arbetssätt för att behålla medlemmarna kvar i arbetet. Hur man verkar i uppdraget som fackligt förtroendevald/ skyddsombud. Rehabkedjan och rehabiliteringssamtal är en del av kursens innehåll.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Fackliga företrädare som är involverade i arbetsanpassning och rehabiliteringsprocessen. Teamrekrytering bör gärna ske, bestående av förhandlare, skyddsombud och försäkringsansvariga.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 07	Runö	9-11/2	2014-12-05
v. 16	Runö	13-15/4	2015-02-13
v. 47	Runö	16-18/11	2015-09-18
2016			
v. 07	Runö	15-17/2	2015-11-27

Kursen genomförs också som externkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 24	Malmö, LO-distriktet i Skåne	8-10/6	2015-04-10

Fysiska och psykiska belastningsfaktorer

En god arbetsorganisation och ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete kan påverka och förebygga de växande fysiska och psykiska arbetsmiljöproblemen.

Kursen är en vidareutbildning för skyddsombud som tar upp hur förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete gällande stressrelaterade fysiska och psykiska belastningar minskar riskerna för att medlemmar blir arbetsskadade, sjukskrivna och pensionerade i förtid.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Skyddsombud, skyddskommittéledamöter, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 05	Runö	28-30/1	2014-11-28
v. 17	Runö	20-22/4	2015-02-20
v. 37	Runö	7-9/9	2015-06-05
v. 46	Runö	9-11/11	2015-09-11

Hot och våld i arbetslivet

Kursen är en vidareutbildning för skyddsombud som tar upp hot om våld och våld på arbetsplatserna ur ett arbetsmiljöperspektiv. En stor del av kursen handlar om hur en god arbetsorganisation och ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete kan utgöra den plattform som förebygger att arbetskamrater riskerar att utsättas för hot eller våld. Kursen ger kännedom om hur man kan medverka till att förebyggande åtgärder vidtas och vad lagar och föreskrifter säger om den psykosociala arbetsmiljön.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Skyddsombud, skyddskommitté, fackligt förtroendevalda, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 10	Runö	2-4/3	2015-01-02
v. 50	Runö	7-9/12	2015-10-09
2016			
v. 10	Runö	7-9/3	2016-01-08

Kursen genomförs också som externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 41	Umeå, LO-distriktet i Norra Sverige	5-7/10	2015-08-07

Utredningskurs arbetsmiljö

Du som är skyddsombud på arbetsplatsen ó vet du hur du ska agera i skarpt läge? När det som inte får hända, ändå har hänt.

Den här kursen hjälper dig som skyddsombud att handskas med och vara aktiv i utredningar om arbetsplatsolyckor, arbetsskador och tillbud. Utredningsmetodik och angränsande lagstiftning är delar av kursen.

Detta är en intensiv vidareutbildning för skyddsombud.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Skyddsombud, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud som har varit verksamma några år.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 04	Medlefors	19-21/1	2014-11-21
v. 10	Runö	2-4/3	2015-01-02
v. 47	Runö	16-18/11	2015-09-18
2016			
v. 04	Medlefors	25-27/1	2015-11-27
v. 11	Runö	14-16/3	2016-01-15

Kemiska hälsorisker

Här får du kunskap om hur du driver kemifrågor på arbetsplatsen, hur du använder Prevents Kemiguiden, hur du hittar information om och vilka krav som gäller för de kemikalier som finns på din arbetsplats. Du får veta hur du läser säkerhetsdata och hur du kan upptäcka skadliga ämnen. Kursen tar upp Arbetsmiljöverkets föreskrifter som gäller kemi och även andra myndigheters ansvar för kemifrågor i arbetslivet. Du får också veta hur man hittar forskning inom området Kemiska arbetsmiljörisker.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemanna utbildning.

Målgrupp: Fackliga förtroendevalda, skyddsombud, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud som har varit verksamma några år.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 10	Medlefors	2-4/3	2015-01-02
v. 23	Runö	1-3/6	2015-04-02
v. 39	Runö	21-23/9	2015-06-12
2016			
v. 10	Medlefors	7-9/3	2016-01-08

Säkerhetskultur

Säkerhetsklimat och säkerhetskultur på arbetsplatsen påverkar arbetsolyckor. Ett bra samspel och samverkan på arbetsplatserna skapar säkerhet. Arbetsolyckor är ett stort problem. Var tid har haft sina sätt att tackla olyckor i arbetslivet. Nu finns forskning som visar på hur psykologiska och sociala faktorer samverkar med organisationen och den fysiska miljön.

Den här kursen vill göra dig medveten om detta samspel och hur säkerhetsklimat och säkerhetskultur påverkar säkerheten på arbetsplatsen.

Förkunskaper: LOs Vidareutbildning för skyddsombud 1-2 samt grundläggande förtroendemannautbildning.

Målgrupp: Skyddsombud, skyddskommittéledamöter, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 24	Runö	8-10/6	2015-04-10
v. 35	Runö	24-26/8	2015-06-05

Arbetsmiljöprojekt

Det blir allt vanligare att arbetsgivaren initierar projekt som arbetsform i verksamheten.

Framförallt gäller det vid förändringar. Det kan vara nya arbetsorganisationer eller förändringar och ombyggnationer på arbetsplatsen. Eller när man helt enkelt vill förbättra arbetsmiljön.

Skyddsombudet och de förtroendevalda har en viktig roll i projektarbetet. Dels för att kunna identifiera de fackliga frågorna, så att de beslut som fattas i projektet hanteras som de fackliga frågor de är, och dels för att identifiera de arbetsmiljöhänsyn som förändringar och projektarbete innebär.

Det kan vara bra att veta när man ska begära en konsekvensanalys, driva en fråga till förhandling eller när det blir en del av ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Kursens syfte är ge medvetenhet om de förtroendevaldas roll i ett projektarbete samt ge insikt om vad ett projekt är.

Den ska också ge kunskap om hur lagar och avtal kan vara ett verktyg i projektarbetet, dvs Arbetsmiljölagen (AML), Medbestämmandelagen (MBL) och Systematiskt Arbetsmiljöarbete (SAM) i samverkan. Ritningsgranskning och projektplanering ingår i kursen.

Förkunskaper: Insikter eller motsvarande och Vidareutbildning skyddsombud 1 och 2.

Målgrupp: Skyddsombud eller andra förtroendevalda som arbetar med projekt som arbetsform.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 37	Runö	7-9/9	2015-06-05
v. 48	Runö	23-25/11	2015-09-25

Kursen genomförs också som externatkurs med regional rekrytering.

Vecka	Ort	Datum	Sista svarsdatum
v. 21	Göteborg, LO-distriktet i Västsverige	18-20/5	2015-03-13

Ung-utbildningar

Lär dig mer om facket!

Kurserna är öppna för alla som är under 30 år och vill lära sig mer. Den första Om Facket riktar sig både till medlemmar och blivande medlemmar.

Gör en intresseanmälan redan i dag på www.fackligutbildning.se, din förbundsavdelning eller ta kontakt med ditt LO-distrikt.

Alla kurserna är kostnadsfria och du får ersättning för förlorad arbetsinkomst. Du har rätt enligt lagen att få ledigt från ditt jobb för att gå facklig utbildning.

Om facket

Om facket är en i raden av tvärfackliga ungdomskurser i LO-Ungs utbildningspaket. En kurs som ger dig en första inblick i den fackliga organisationen, dina rättigheter och skyldigheter, kollektivavtalet och hur du kan påverka både i organisationen och på din arbetsplats.

Målgrupp: Medlemmar och blivande medlemmar under 30 år.

Utbildningen är på 16 timmar fördelat på två dagar, fyra kvällar eller en helg.

Innehåll:

- Människovärde.
- Unga arbetare och makten på arbetsmarknaden.
- Klass och rättvisa.
- Facklig aktion och påverkan.

Om samhället

Om samhället är en i raden av tvärfackliga ungdomskurser i LO-Ungs nya utbildningspaket för unga upp till 30 år. En kurs som ger dig grundläggande förståelse kring hur skattesystemet fungerar och hur välfärdssamhället är uppbyggt.

Du får lära dig mer om ideologier och varför LO samverkar med just socialdemokraterna.

Målgrupp: Medlemmar under 30 år.

Utbildningen är på 16 timmar fördelat på två dagar, fyra kvällar eller en helg.

Innehåll:

- Den fackliga ideologin.
- Rätten till ett värdigt arbetsliv.
- Ordning och rättvisa.
- Opinionsbildning och facklig kamp.

Om global rättvisa

Om global rättvisa är en av temautbildningarna i LO-Ungs nya utbildningspaket för unga upp till 30 år. En kurs som ger dig inblick i hur facket arbetar med de internationella frågorna i olika projekt och samarbetsorgan.

Du får insikt och kunskap om hur arbetsmarknaden fungerar världen över och inspiration att själv göra en insats.

Målgrupp: Medlemmar under 30 år.

Utbildningen är på 16 timmar fördelat på två dagar, fyra kvällar eller en helg.

Innehåll:

- Kränkningar av fackliga rättigheter i världen.
- LOs globala fackliga krav.
- Fackliga rättigheter är mänskliga rättigheter.
- Vad kan jag göra?

Om främlingsfientlighet

Om främlingsfientlighet är en av temakurserna i LO-Ungs nya utbildningspaket. En kurs där vi diskuterar främlingsfientlighet, politiken bakom och allas rätt att vara olika.

Målgrupp: Medlemmar under 30 år.

Utbildningen är på 16 timmar fördelat på två dagar, fyra kvällar eller en helg.

Innehåll:

- Vad är främlingsfientlighet?
- Politiken bakom.
- Ta debatten.
- Allas lika värde.

Om försäkringar

Målgrupp: Medlemmar under 30 år.

Utbildningen är på 8 timmar.

Innehåll:

- Så undviker du att gå miste om en kvarts miljon!
- Vad har jag rätt till?
- Vilka försäkringar finns?
- Hur gör jag om det händer någonting?

LO-Ung funktionsutbildningar

Det finns två funktionsutbildningar i LO-Ungs utbildningspaket. Dessa är kopplade till ett uppdrag i form av ungdomsansvarig eller skolinformatör.

LO och förbunden förväntar sig att du efter avslutad utbildning är aktiv och tillgänglig i det nya uppdraget.

Alla kurserna är kostnadsfria och du får ersättning för förlorad arbetsinkomst eller stipendium. Du har rätt enligt lagen att få ledigt från ditt jobb för att gå facklig utbildning.

Skolinformatörsutbildning

Målgrupp: Fackligt aktiva medlemmar.

Utbildningen är på 16 timmar fördelat på två dagar, fyra kvällar eller en helg.

Innehåll:

- Rollen som skolinformatör ó vårt uppdrag.
- Våga tala och framträda.
- Argumentation.
- Upplägg och innehåll i skolinformation.
- Hantera en klass och problem.
- Praktiska övningar.

Ungdomsansvarigutbildning

Målgrupp: Fackligt aktiva medlemmar med uppdrag som ungdomsansvariga

på arbetsplats, klubb eller på förbundsavdelning.

Utbildningen är på 40 timmar och är en intensivutbildning med 3 dagar

på distriktet samt 2 dagars besök i Stockholm där deltagarna får träffa

de ungdomsansvariga på förbunden samt LOs ungdomssekreterare och göra ett besök i riksdagen.

Målet är att de som genomfört utbildningen ska:

- Veta vad de ska göra i uppdraget.
- Ha stärkt sin roll som ungdomsansvarig.
- Kunna bedriva kontinuerlig ungdomsverksamhet på arbetsplats, klubb eller på avdelningsnivå.
- Fått kunskap om handlingsplaner, budget, mötesverksamhet och uppföljning av verksamhet.
- Fått mer kunskap om LO och förbundens organisation och andra sidoorganisationer.

Innehåll:

- Ungdomsverksamhet och uppdragsbeskrivning.
- Stöd från stadgar och kongressbeslut.

- Planera och genomföra ungdomsverksamhet.
- Verksamhetsplan.
- Handlingsplan.
- Budget.
- Nätverk.

Övriga kurser

Boken på arbetsplatsen

Syfte: Att stimulera till att driva arbetsplatsbibliotek och läsfrämjande insatser inom fackförbunden.

Mål: Att genom seminarier, workshops och erfarenhetsutbyte öka kunskapen om hur man arbetar med litteratur och läsfrämjande med arbetsplatsen och arbetsplatsbiblioteken som utgångspunkt.

Målgrupp: Fackligt aktiva läsfrämjare, ansvariga för arbetsplatsbibliotek, författare och folkbildare.

Tid och plats: 23-25 mars på Runö. Start 23/3 klockan 11.00, avslutning 25/3 klockan 14.00.

På www.runo.se kommer det kontinuerligt att läggas upp information om program, anmälan och tider.

Tvärfacklig bokombudsutbildning

Syfte: Att stimulera fler att vara och att fortsätta vara bokombud inom fackförbunden

Mål: Att lära sig vad ett bokombud är och hur man kan arbeta. På utbildningen tar vi upp läsandets betydelse för den fackliga kampen, finansiering, bokombudets roll och uppgift, och planering för det egna arbetsplatsbiblioteket

Målgrupp: Bokombud och blivande bokombud

Tid och plats: 15-17 september, på Runö. Start 15/9 klockan 11.00, avslutning 17/9 klockan 14.00.

Bilagor

Planeringsverktyget (se separat bilaga)

Anmälan till vidareutbildning i arbetsmiljö (se separat bilaga)